

Taula de diàleg per a la
prevenció dels trastorns
de la conducta alimentària

Generalitat
de Catalunya

Estudi sobre Actituds i Capacitat de Regulació Emocional dels Familiars de Pacients amb Trastorns de Conducta Alimentària: Situació Actual a Catalunya

Fernando Fernández-Aranda

Taula de Diàleg per la Prevenció dels TCA

Coordinador Unitat TCA, Servei Psiquiatria, Hospital Universitari de
Bellvitge-IDIBELL

Cap de Grup CIBERobn, ISCIII

Professor Agregat UB

Barcelona

Trastorns de la Conducta Alimentària: Situació actual

- Prevalença TCA: 1-4%
- Sexe: 93% dones -7 homes %
- Edat : 12-36 anys majoritàriament
- Subtipus TCA: AN, BN. OSFED, TA

Abordatge terapèutic:

- AN:HD/ING Hosp.
- BN: TG/TI ambulatori; iNG en casos severes
- TA/OSFED: TG/TI ambulatori
- Teràpia Familiar aconsellament setmanal/quinzenal
- Grups específics autoajuda

Taula de diàleg per a la
prevenció dels trastorns
del comportament alimentari

Generalitat
de Catalunya

Familiars de persones amb Trastorns de la Conducta Alimentària: Situació actual

- Nombrosos estudis es centren en les dificultats emocionals dels pacients amb TCA; tanmateix, són **limitats** els que ho fan sobre la càrrega emocional que genera el TCA en els familiars
- Tot i que existeixen **escales** que analitzen qualitat de vida i estils parentals en familiars de pacients TCA, són **escasses** les que exploren els aspectes emocionals/actitudinals i nul·les les validades al català/espanyol.
- **Molt limitats** els estudis que es centren en els TCA i els seus familiars, considerant centres assistencials públics, privats i associacions que reflecteixin la **realitat catalana global**.

Taula de diàleg per a la
prevenció dels trastorns
del comportament alimentari

Generalitat
de Catalunya

Familiars de persones amb Trastorns de la Conducta Alimentària a Catalunya

Objectiu principal:

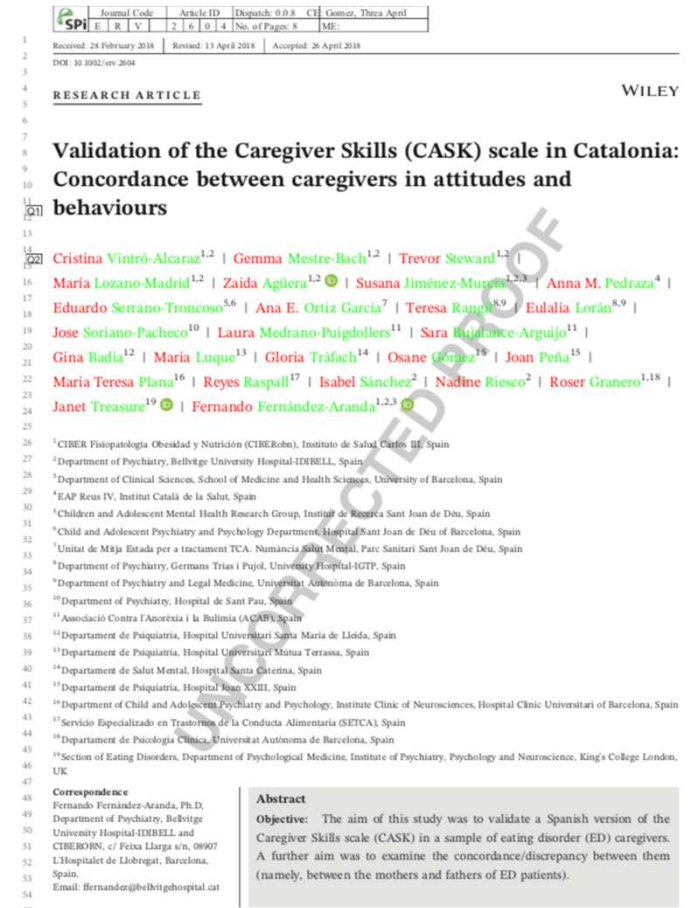
Disposar d'evidències empíriques, en una mostra ampla de familiars, representativa de la geografia catalana, sobre actituds, estrès emocional i estratègies d'afrontament davant del trastorn i les seves conseqüències.

Objectius secundaris:

- Adaptació i validació psicomètrica del qüestionari “The Caregiver Skills (The CASK)”, en català i espanyol.
- Profunditzar en la caracterització de subtipus de familiars, en base a les variables analitzades i explorar patrons de resposta, comuns i diferenciales entre ells.

Familiars de persones amb Trastorns de la Conducta Alimentària a Catalunya

- Inici projecte: 02/2017
- Acceptació final CEIC: 06/2017
- Inici reclutament: 05/2017
- Finalització reclutament: 10/2017
- Base dades i primera anàlisi: 10/11/17
- Informe final i publicació resultats: 26/04/2018.
- Grups participants: 13

European Eating Disorders Review;
26:4 (July-August; DOI:
10.1002/erv.2604)

Familiars de persones amb Trastorns de la Conducta Alimentària a Catalunya

CENTRES	N
HUB	44
SJD	57
HUMT	15
SETCA	37
NUM	15
HUGTIP	17
IAS	21
JOAN XXIII	20
HSP	13
ACAB	15
ABB	18
H. CLINIC	13
SM LLEIDA	13
	298

Taula de diàleg per a la
prevenció dels trastorns
del comportament alimentari

 Generalitat
de Catalunya

Familiars de persones amb Trastorns de la Conducta Alimentària a Catalunya- Estudi 1

ENQUESTA ANÒNIMA PER FAMILIARS DE PACIENTS AMB TRASTORNS DE LA CONDUCTA ALIMENTÀRIA:

Codi (a omplir pel professional): _____

Dades del pacient

Edat: _____

Sexe:

Femení

Masculí

Diagnòstic: _____

Dades familiars

Edat: _____

Sexe: _____

Grau de parentesc amb el pacient:

Pare

Mare

Tutor legal

Parella

Altres: _____

Situació familiar:

Casat/parella de fet

Divorçat/separat

Solter

Viudo

Dades de la malaltia:

Edat d'inici del trastorn alimentari: _____

A quants centres de tractament s'ha assistit prèviament? _____

Centre de tractament actual: _____

Temps total de tractament rebut (en anys): _____

Temps d'evolució de la malaltia del seu fill/a fins que comença el tractament:

Menys de 6 mesos

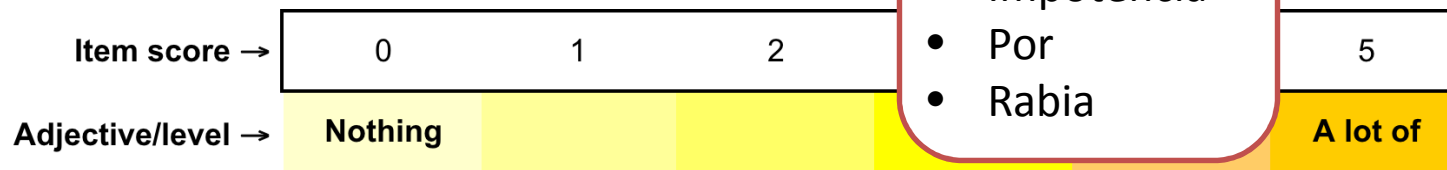
De 6 mesos a 1 any

D'un any a 3 anys

- Informació
- Participació
- Satisfacció amb tractament
- Sentiments positius
- Sentiments negatius

- Satisfacció
- Esperança
- Tranquil·litat
- Orgullós/a

- Tristesa
- Indiferència
- Culpa
- Impotència
- Por
- Rabia

Taula de diàleg per a la prevenció dels trastorns del comportament alimentari

 Generalitat de Catalunya

Familiars de persones amb Trastorns de la Conducta Alimentària a Catalunya

Participants (N=281):

Mares 180 (63,4%)

Pares 100 (36,6%)

Edat Mitjana Mares: 49,9 (SD 6,0)

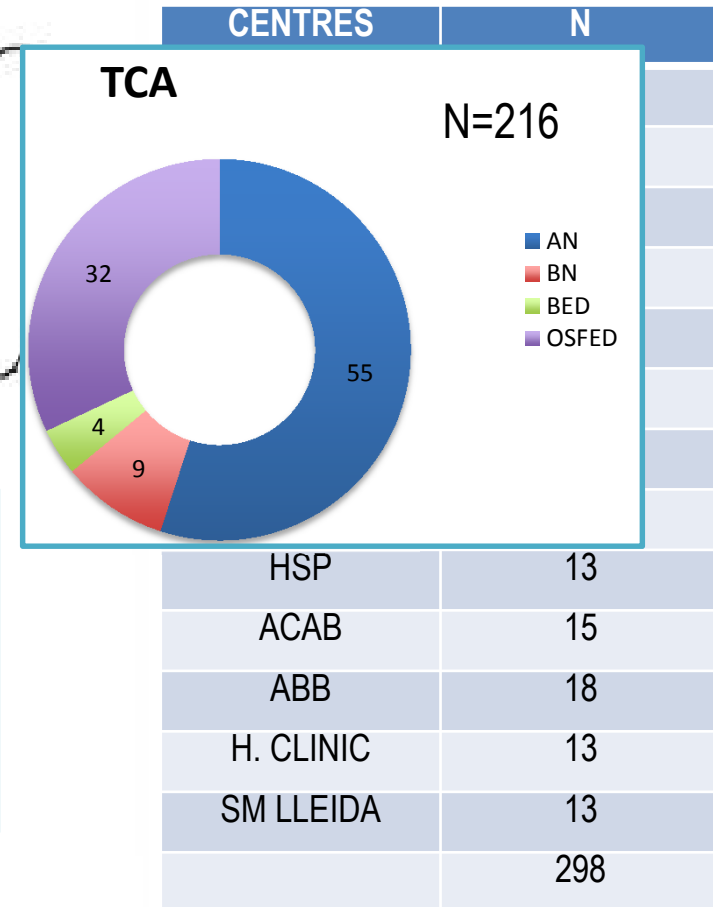
Edat Mitjana Pares: 52,8 (SD 6,0)

TCA pacients:

Edat Mitjana: 19.1 (SD 5.6)

Edat Aparició Mitjana: 15.6 (SD 4.4)

Durada Mitjana TCA: 3.5 (SD 3.7)

Taula de diàleg per a la
prevenció dels trastorns
del comportament alimentari

Generalitat
de Catalunya

Familiars de persones amb Trastorns de la Conducta Alimentària a Catalunya- Estudi 1

Item score →	0	1	2	3	4	5
Adjective/level →	Nothing					A lot of

	Pares; (n=100)		Mares; (n=180)		p	d
	M	SD	M	SD		
Participació total	2.40	1.19	2.68	1.00	.021*	0.26
Sentiments Positius	3.41	0.83	3.41	0.83	.937	0.01
Sentiments Negatius	2.53	0.62	2.91	0.63	.001*	0.60†
Informació total	3.78	1.04	3.97	1.03	.069	0.18
Nivell Satisfacció	4.17	0.93	4.27	1.03	.291	0.11

Note. SD: standard deviation. *Bold: significant comparison (.05 level). †Bold: effect size into the moderate ($|d| > 0.50$) to high range ($|d| > 0.80$). Finner's correction applied to correct for multiple statistical comparisons.

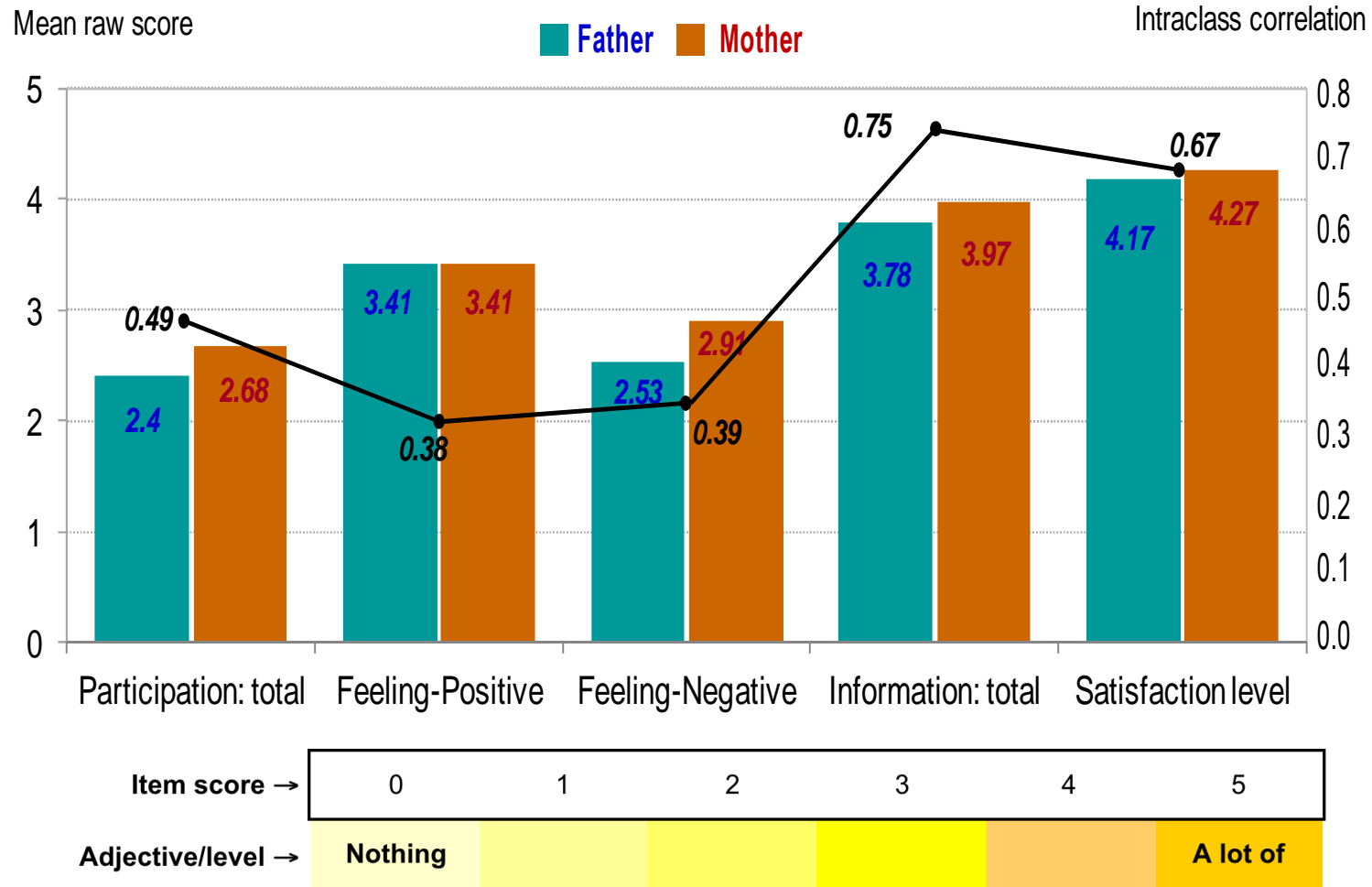

Taula de diàleg per a la
prevenció dels trastorns
del comportament alimentari

Generalitat
de Catalunya

Familiars de persones amb Trastorns de la Conducta Alimentària a Catalunya- Estudi 1

Familiars de persones amb Trastorns de la Conducta Alimentària a Catalunya- Estudi 2

Propietats psicomètriques

CASK:

- Escala 27 ítems
- 6 Factors
 - F1. Bigger picture ($\alpha=.713$)
 - F2. Self-care ($\alpha=.703$)
 - F3. Biting-your-tongue ($\alpha=.721$)
 - F4. Insight and acceptance ($\alpha=.701$)
 - F5. Emotional intelligence ($\alpha=.716$)
 - F6. Frustration-tolerance ($\alpha=.744$)
 - **CASK: total scale ($\alpha=.897$)**

F1. Contextualització
09. Sentir-se confiat amb millores mínimes
10. Mantenir l'esperança
20. Controlar el procés del familiar amb TCA
17. Valorar els canvis i intents de canvi
23. Comprendre l'impacte de la pròpia conducta sobre el familiar amb TCA
22. Diferenciar entre la persona i la malaltia
21. Resistir-se a confiar tan sols en el pes
F2. Autocura
07. Trobar temps per a un mateix
01. Seguir fent coses amb les que gaudeix
11. Mantenir-se al marge i confiar en el familiar amb TCA
26. Trobar temps per passar amb la família
F3. Mossegar-se la llengua
18. Resistir-se a preguntar o recordar pautes constantment
16. Controlar la necessitat de comprovar el comportament del familiar amb TCA.
19. Evitar converses repetitives sobre àpats i aliments
F4. Insight i acceptació
25. Acceptar que la causa pot no ésser la solució
24. Acceptar que el TCA no és culpa de vostè
27. Gestionar l'ansietat i angouxa
F5. Intel·ligència emocional
02. Parlar obertament sobre els sentiments
03. Dialogar obertament sobre el TCA
08. Parlar i escoltar al familiar amb TCA quan parla d'emocions
12. Acordar límits i pautes
13. Mantenir els límits i les pautes
F6. Tolerància a la frustració
06. Mantenir la calma davant de conductes associades al TCA.
04. Ser comprensiu amb el familiar amb TCA
05. Evitar entrar en discussions
14. Controlar l'impuls a discutir sobre conductes pròpies del trastorn.

Taula de diàleg per a la
prevenció dels trastorns
del comportament alimentari

 Generalitat
de Catalunya

Familiars de persones amb Trastorns de la Conducta Alimentària a Catalunya

Participants (N=265):

Mothers 168 (63,4%)

Fathers 97 (36,6%)

Mother's mean Age: 50,1 (SD 5,4)

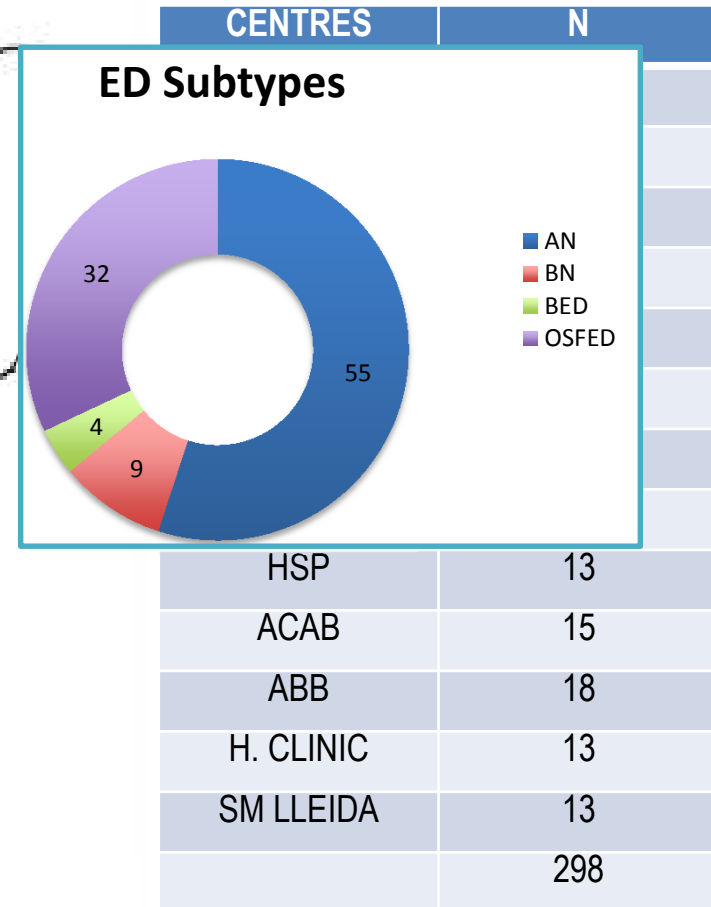
Father's mean Age: 52,7 (SD 6,0)

Reference EDs :

Mean Age: 19.1 y. (SD 5.6)

Mean ED Onset: 15.6 y. (SD 4.4)

Mean duration ED: 3.5 y. (SD 3.7)

Taula de diàleg per a la
prevenció dels trastorns
del comportament alimentari

 Generalitat
de Catalunya

Familiars de persones amb Trastorns de la Conducta Alimentària a Catalunya

CASK Factors

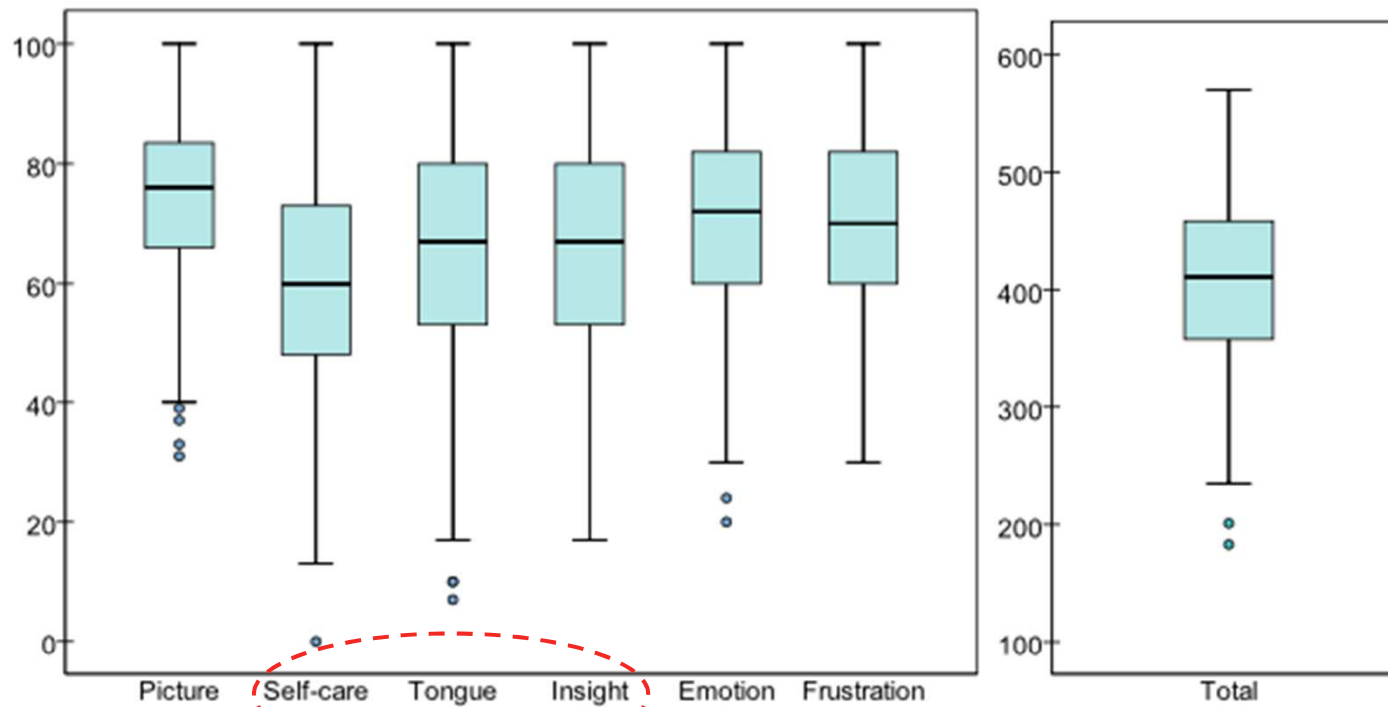
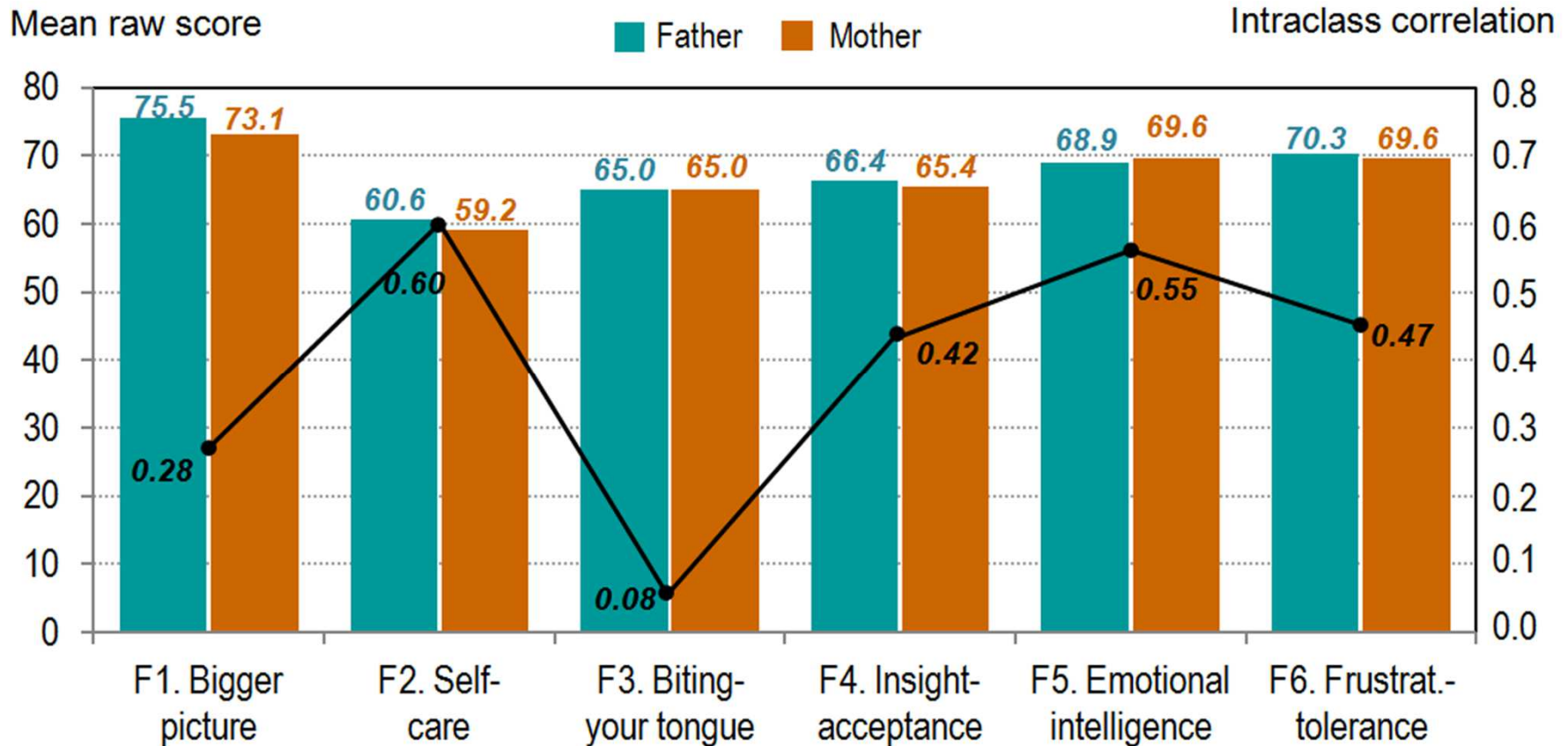

Figure 2. Boxplot for the CASK six first-order factors and the global total scores in the study

Care ability →	0	10	20	30	40	50	60	70	80	90	100
Interpretation →	Low		Moderate			High			Excellent		

Familiars de persones amb Trastorns de la Conducta Alimentària a Catalunya

Care ability →	0	10	20	30	40	50	60	70	80	90	100
Interpretation →	Low			Moderate			High			Excellent	

Conclusions de l'estudi

- La complementació dels qüestionaris van ser superior en **mares** que en pares.
- Els **sentiments negatius** més presents en pares i mares de pacients amb TCA són impotència, tristesa i por, mentre que dels **positius**, els més freqüents són esperança i orgull cap el seu fill/a.
- Les famílies presenten una alta **satisfacció** a nivell global respecte el centre de tractament que assisteix el seu familiar i **grau d'informació**
- L'escala CASK va mostrar **bones propietats** psicomètriques en ambdues versions (català-espanyol).
- Els resultats obtinguts varen indicar una **moderada-bona** adaptació emocional dels familiars de pacients amb TCA, tot i que les majors dificultats es varen observar en les àrees d'autocura, autocontrol i acceptació del trastorn.
- Quan es varen analitzar les **discrepàncies** entre mares i pares, d'una mateixa unitat familiar, les mares varen presentar una major implicació emocional, així com dificultats per distanciar-se del TCA de la seva filla/fill.

Taula de diàleg per a la
prevenció dels trastorns
del comportament alimentari

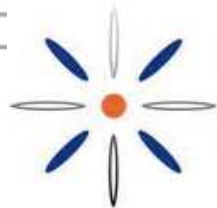
Generalitat
de Catalunya

Take-home message

F1. Contextualització
09. Sentir-se confiat amb millores mínimes
10. Mantenir l'esperança
20. Controlar el procés del familiar amb TCA
17. Valorar els canvis i intents de canvi
23. Comprendre l'impacte de la pròpia conducta sobre el familiar amb TCA
22. Diferenciar entre la persona i la malaltia
21. Resistir-se a confiar tan sols en el pes
F2. Autocura
07. Trobar temps per a un mateix
01. Seguir fent coses amb les que gaudeix
11. Mantenir-se al marge i confiar en el familiar amb TCA
26. Trobar temps per passar amb la família
F3. Mossegar-se la llengua
18. Resistir-se a preguntar o recordar pautes constantment
16. Controlar la necessitat de comprovar el comportament del familiar amb TCA.
19. Evitar converses repetitives sobre àpats i aliments
F4. Insight i acceptació
25. Acceptar que la causa pot no ésser la solució
24. Acceptar que el TCA no és culpa de vostè
27. Gestionar l'ansietat i angouxa
F5. Intel·ligència emocional
02. Parlar obertament sobre els sentiments
03. Dialogar obertament sobre el TCA
08. Parlar i escoltar al familiar amb TCA quan parla d'emocions
12. Acordar límits i pautes
13. Mantenir els límits i les pautes
F6. Tolerància a la frustració
06. Mantenir la calma davant de conductes associades al TCA.
04. Ser comprensiu amb el familiar amb TCA
05. Evitar entrar en discussions

- Estar present durant tot el procés
- Petites passes són grans conquestes
- No tot és atribuïble al TCA
- El TCA no tan sols és un problema del menjar i del pes

Taula de diàleg per a la
prevenció dels trastorns
del comportament alimentari

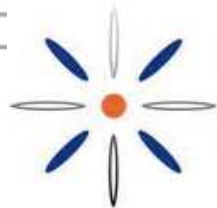
 Generalitat
de Catalunya

Take-home message

F1. Contextualització
09. Sentir-se confiat amb millores mínimes
10. Mantenir l'esperança
20. Controlar el procés del familiar amb TCA
17. Valorar els canvis i intents de canvi
23. Comprendre l'impacte de la pròpia conducta sobre el familiar amb TCA
22. Diferenciar entre la persona i la malaltia
21. Resistir-se a confiar tan sols en el pes.
F2. Autocura
07. Trobar temps per a un mateix
01. Seguir fent coses amb les que gaudeix
11. Mantenir-se al marge i confiar en el familiar amb TCA
26. Trobar temps per passar amb la família
F3. Mossegar-se la llengua
18. Resistir-se a preguntar o recordar pautes constantment
16. Controlar la necessitat de comprovar el comportament del familiar amb TCA.
19. Evitar converses repetitives sobre àpats i aliments
F4. Insight i acceptació
25. Acceptar que la causa pot no ésser la solució
24. Acceptar que el TCA no és culpa de vostè
27. Gestionar l'ansietat i angoixa
F5. Intel·ligència emocional
02. Parlar obertament sobre els sentiments
03. Dialogar obertament sobre el TCA
08. Parlar i escoltar al familiar amb TCA quan parla d'emocions
12. Acordar límits i pautes
13. Mantenir els límits i les pautes
F6. Tolerància a la frustració
06. Mantenir la calma davant de conductes associades al TCA.
04. Ser comprensiu amb el familiar amb TCA
05. Evitar entrar en discussions

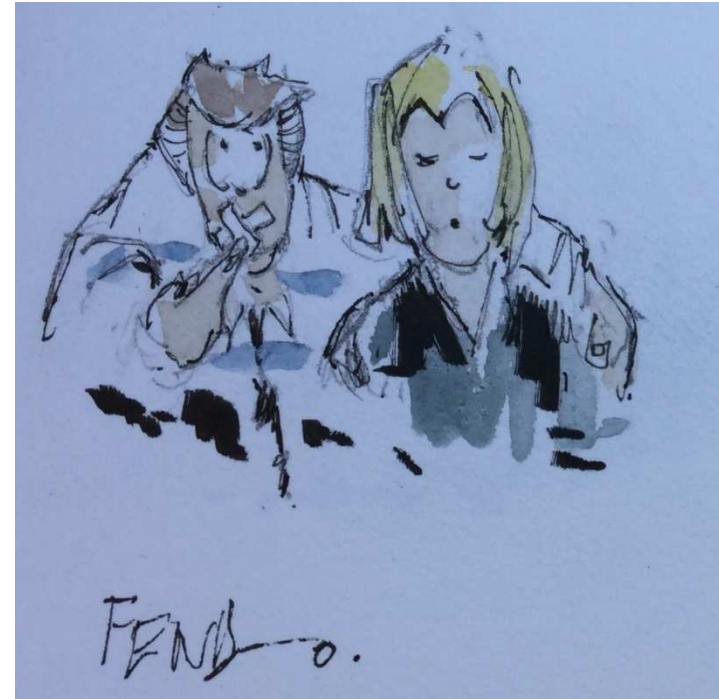
- Quant temps fa que no surten a sopar junts?
- Que no fan unes petites vacances?

Taula de diàleg per a la
prevenció dels trastorns
del comportament alimentari

Take-home message

F1. Contextualització
09. Sentir-se confiat amb millores mínimes
10. Mantenir l'esperança
20. Controlar el procés del familiar amb TCA
17. Valorar els canvis i intents de canvi
23. Comprendre l'impacte de la pròpia conducta sobre el familiar amb TCA
22. Diferenciar entre la persona i la malaltia
21. Resistir-se a confiar tan sols en el pes
F2. Autocura
07. Trobar temps per a un mateix
01. Seguir fent coses amb les que gaudeix
11. Mantenir-se al marge i confiar en el familiar amb TCA
26. Trobar temps per passar amb la família
F3. Mossegar-se la llengua
18. Resistir-se a preguntar o recordar pautes constantment
16. Controlar la necessitat de comprovar el comportament del familiar amb TCA.
19. Evitar converses repetitives sobre àpats i aliments
F4. Insight i acceptació
25. Acceptar que la causa pot no ésser la solució
24. Acceptar que el TCA no és culpa de vostè
27. Gestionar l'ansietat i angoixa
F5. Intel·ligència emocional
02. Parlar obertament sobre els sentiments
03. Dialogar obertament sobre el TCA
08. Parlar i escoltar al familiar amb TCA quan parla d'emocions
12. Acordar límits i pautes
13. Mantenir els límits i les pautes
F6. Tolerància a la frustració
06. Mantenir la calma davant de conductes associades al TCA.
04. Ser comprensiu amb el familiar amb TCA
05. Evitar entrar en discussions

- És necessari confiar en ella/ell.
- Puc comptar fins a 10 abans de retreure-li la seva conducta alimentària?

Taula de diàleg per a la
prevenció dels trastorns
del comportament alimentari

Take-home message

F1. Contextualització
09. Sentir-se confiat amb millores mínimes
10. Mantenir l'esperança
20. Controlar el procés del familiar amb TCA
17. Valorar els canvis i intents de canvi
23. Comprendre l'impacte de la pròpia conducta sobre el familiar amb TCA
22. Diferenciar entre la persona i la malaltia
21. Resistir-se a confiar tan sols en el pes
F2. Autocura
07. Trobar temps per a un mateix
01. Seguir fent coses amb les que gaudeix
11. Mantenir-se al marge i confiar en el familiar amb TCA
26. Trobar temps per passar amb la família
F3. Mossegar-se la llengua
18. Resistir-se a preguntar o recordar pautes constantment
16. Controlar la necessitat de comprovar el comportament del familiar amb TCA.
10. Evitar converses repetitives sobre àpat i aliments
F4. Insight i acceptació
25. Acceptar que la causa pot no ésser la solució
24. Acceptar que el TCA no és culpa de vostè
27. Gestionar l'ansietat i angoixa
F5. Intel·ligència emocional
02. Parlar obertament sobre els sentiments
03. Dialogar obertament sobre el TCA
08. Parlar i escoltar al familiar amb TCA quan parla d'emocions
12. Acordar límits i pautes
13. Mantenir els límits i les pautes
F6. Tolerància a la frustració
06. Mantenir la calma davant de conductes associades al TCA.
04. Ser comprensiu amb el familiar amb TCA
05. Evitar entrar en discussions

- Necessito controlar la meva ansietat, la meva ira
- No l'ajudo pagant-ho amb ella/ell
- Tot i que hagi comès errors, no sóc culpable del seu TCA.

Taula de diàleg per a la
prevenció dels trastorns
del comportament alimentari

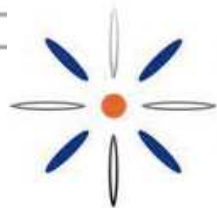
 Generalitat
de Catalunya

Take-home message

F1. Contextualització
09. Sentir-se confiat amb millores mínimes
10. Mantenir l'esperança
20. Controlar el procés del familiar amb TCA
17. Valorar els canvis i intents de canvi
23. Comprendre l'impacte de la pròpia conducta sobre el familiar amb TCA
22. Diferenciar entre la persona i la malaltia
21. Resistir-se a confiar tan sols en el pes
F2. Autocura
07. Trobar temps per a un mateix
01. Seguir fent coses amb les que gaudeix
11. Mantenir-se al marge i confiar en el familiar amb TCA
26. Trobar temps per passar amb la família
F3. Mossegar-se la llengua
18. Resistir-se a preguntar o recordar pautes constantment
16. Controlar la necessitat de comprovar el comportament del familiar amb TCA.
19. Evitar converses repetitives sobre àpats i aliments
F4. Insight i acceptació
25. Acceptar que la causa pot no ésser la solució
24. Acceptar que el TCA no és culpa de vostè
27. Gestionar l'ansietat i angoixa
F5. Intel·ligència emocional
02. Parlar obertament sobre els sentiments
03. Dialogar obertament sobre el TCA
08. Parlar i escoltar al familiar amb TCA quan parla d'emocions
12. Acordar límits i pautes
10. Mantenir els límits i les pautes
F6. Tolerància a la frustració
06. Mantenir la calma davant de conductes associades al TCA.
04. Ser comprensiu amb el familiar amb TCA
05. Evitar entrar en discussions

- Tot i que ens generi molta ansietat, necessitem parlar obertament del tema
- No ens convé discutir entre nosaltres

Taula de diàleg per a la
prevenció dels trastorns
del comportament alimentari

 Generalitat
de Catalunya

Take-home message

F1. Contextualització
09. Sentir-se confiat amb millores mínimes
10. Mantenir l'esperança
20. Controlar el procés del familiar amb TCA
17. Valorar els canvis i intents de canvi
23. Comprendre l'impacte de la pròpia conducta sobre el familiar amb TCA
22. Diferenciar entre la persona i la malaltia
21. Resistir-se a confiar tan sols en el pes
F2. Autocura
07. Trobar temps per a un mateix
01. Seguir fent coses amb les que gaudeix
11. Mantenir-se al marge i confiar en el familiar amb TCA
26. Trobar temps per passar amb la família
F3. Mossegar-se la llengua
18. Resistir-se a preguntar o recordar pautes constantment
16. Controlar la necessitat de comprovar el comportament del familiar amb TCA.
19. Evitar converses repetitives sobre àpats i aliments
F4. Insight i acceptació
25. Acceptar que la causa pot no ésser la solució
24. Acceptar que el TCA no és culpa de vostè
27. Gestionar l'ansietat i angoixa
F5. Intel·ligència emocional
02. Parlar obertament sobre els sentiments
03. Dialogar obertament sobre el TCA
08. Parlar i escoltar al familiar amb TCA quan parla d'emocions
12. Acordar límits i pautes
13. Mantenir els límits i les pautes
F6. Tolerància a la frustració
06. Mantenir la calma davant de conductes associades al TCA.
04. Ser comprensiu amb el familiar amb TCA
05. Evitar entrar en discussions
14. Controlar l'impacte de les conductes del familiar amb TCA

Taula de diàleg per a la
prevenció dels trastorns
del comportament alimentari

- Com tolero la frustració? El fet que no sempre es deixi ajudar?
- Es tracta d'un procés de llarg recorregut, amb avanços i retrocessos. Per això, gestionar l'energia és bàsic.

Take-home message

Taula de diàleg per a la
prevenció dels trastorns
del comportament alimentari

Generalitat
de Catalunya

Take-home message

Davant dificultats, el suport mutu
és necessari

Taula de diàleg per a la
prevenció dels trastorns
del comportament alimentari

Generalitat
de Catalunya

Moltes Gràcies

Taula de diàleg per a la
prevenció dels trastorns
del comportament alimentari

Generalitat
de Catalunya